USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Tomáše Langáška a JUDr. Ladislava Derky v právní věci žalobkyně: **T. L. H.**, zastoupena JUDr. Lukášem Polákem, advokátem, se sídlem třída Míru 450, Pardubice, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-754/ZA-ZA11-HA11-2016 ze dne 12. 12. 2016, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové č. j. 32 Az 2/2017 - 45 ze dne 17. 5. 2018,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalobkyně, státní příslušnice Vietnamské socialistické republiky, přicestovala do České republiky v roce 2007. V České republice žije s manželem a třemi dětmi. Její manžel a děti, všichni státní příslušnosti Vietnamské socialistické republiky, mají na území trvalý pobyt. Podle vyjádření žalobkyně byla její žádost o povolení k pobytu za účelem sloučení s rodinou zamítnuta z důvodu nedoložení potřebných dokumentů. Dne 3. 8. 2016 byl žalobkyni vydán výjezdní příkaz. Dne 1. 9. 2016 podala žádost o udělení mezinárodní ochrany. Důvodem žádosti o mezinárodní ochranu je snaha legalizovat si pobyt. Po návratu do své vlasti se obává, že její rodina nebude mít prostředky k zajištění svého živobytí.

[2] Rozhodnutím žalovaného ze dne 12. 12. 2016, č. j. OAM-754/ZA-ZA11-HA11-2016, (dále „napadené rozhodnutí“), bylo rozhodnuto o žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany tak, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“), se neuděluje. Krajský soud v Hradci Králové (dále „krajský soud“) rozsudkem ze dne 17. 5. 2018, č. j. 32 Az 2/2017 – 45, (dále „napadený rozsudek“), zamítl žalobu proti napadenému rozhodnutí.

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala proti napadenému rozsudku **kasační stížnost**. Stěžovatelka je přesvědčena, že žalovaný ani krajský soud dostatečně neposoudily veškeré okolnosti rozhodné pro udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu, přestože v daném případě existují podmínky pro jeho udělení. Stěžovatelka má na území České republiky trvalé rodinné vazby, do zdejší společnosti je plně integrována, je vdaná a má zde tři nezletilé děti ve věku 1, 4 a 5 roků, z nichž pětiletý syn a čtyřletá dcera navštěvují mateřskou školu a byl jim také udělen trvalý pobyt. Nucený návrat do země původu bude mít v daném případě za následek úplný rozpad rodiny, navíc nezletilé děti žalované nehovoří vietnamsky, a proto je jejich případný návrat do vlasti a integrace do tamní společnosti velmi problematická, ne-li nemožná. Žalovaný v tomto směru dostatečně nezjistil skutkový stav věci, čímž zatížil rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti a současně překročil meze správního uvážení.

[4] Dále uvedla, že nezákonnost napadeného rozhodnutí spočívá v překročení mezí a zneužití správního uvážení. Napadené rozhodnutí je v rozporu s mezinárodními závazky (závazek chránit právo na respektování rodinného a soukromého života, založený Úmluvou o ochraně lidských práv a svobod a závazek týkající se práv dítěte, který je založen Úmluvou o právech dítěte). Důvody týkající se osobní situace stěžovatelky lze podřadit pod případ hodný zvláštního zřetele pro udělení azylu z humanitárního důvodu. Naplněním obsahu neurčitého právního pojmu vzniká i přes „nenárokovost“ humanitárního azylu jakýsi právní nárok žadatele na jeho udělení, který je vytvářen legitimním očekáváním. Soud i žalovaný nepřípustně zasáhly do legitimního očekávání stěžovatelky.

[5] Důvody neudělení humanitárního azylu považuje za velmi stručné a okrajové, naprosto ignorující skutkové okolnosti. Z odůvodnění nelze zjistit, jakými skutkovými a právními úvahami se žalovaný řídil, jaké konkrétní důvody jej vedly k danému rozhodnutí a jak vyhodnotil jednotlivé jmenované důvody, které mohly být z hlediska § 14 zákona o azylu relevantní. Napadené rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

[6] Stěžovatelka setrvává také na své argumentaci ohledně nepřezkoumatelnosti a nezákonnosti rozhodnutí žalovaného ve vztahu k údajným zjištěním, že žalobkyně: a) není pronásledována za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) nemá odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Z napadeného rozhodnutí není patrné, co žalovaný z dokumentů, které tvoří podklady řízení, zjistil, a jakými úvahami se při posuzování jejich obsahu řídil, nehledě na skutečnost, že žalobkyně žádnou z obav ad a) a b) nikdy nevyslovila. Stěžovatelka navrhuje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Žalovaný ve vyjádření uvedl, že napadené rozhodnutí i napadený rozsudek byly vydány v souladu s právními předpisy. Stěžovatelka pouze opakuje důvody, uváděné již v žalobě a žalovaný z tohoto důvodu odkazuje na své vyjádření k žalobě. V průběhu řízení stěžovatelka neuváděla žádné důvody, pro které lze udělit některou z forem mezinárodní ochrany a bylo objasněno, že stěžejním důvodem žádosti o mezinárodní ochranu je snaha stěžovatelky legalizovat svůj pobyt v České republice. Žalovaný navrhuje kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost, případně zamítnout pro nedůvodnost.

[8] Protože Nejvyšší správní soud shledal, že kasační stížnost je podána včas a je proti napadenému rozsudku přípustná, zabýval se otázkou, zda kasační stížnost podstatně přesahuje svým významem vlastní zájmy stěžovatelky ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."). Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná. K tomu, kdy je kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná, existuje početná a ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu (viz zejm. usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, všechna zde citovaná judikatura dostupná na www.nssoud.cz). Stěžovatelka k otázce přijatelnosti své kasační stížnosti, respektive podstatnému přesahu vlastních zájmů, neuvedla žádné argumenty. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost **je nepřijatelná**.

[9] Dle konstantní judikatury zjišťuje správní orgán skutkový stav věci v rozsahu možných důvodů udělení mezinárodní ochrany, které vycházejí v prvé řadě ze žadatelovy výpovědi v průběhu řízení o mezinárodní ochraně. Správní orgán nemá povinnost sám domýšlet důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003 – 41, nebo ze dne 26. 2. 2004, č. j. 5 Azs 50/2003 - 47). Pokud stěžovatelka žádnou z obav podle § 12 zákona o azylu nikdy nevyslovila, nebyl dán azylově relevantní důvod podle § 12 zákona o azylu, k němuž by měl správní orgán povinnost činit příslušná skutková zjištění ze zpráv o zemi původu. Proto za dané situace nelze žalovanému vytýkat nezákonnost resp. nepřezkoumatelnost zjištění, že stěžovatelka nebyla pronásledována ve smyslu § 12 zákona o azylu, stěžovatelka v tomto směru nic relevantního netvrdila.

[10] Podle § 14 zákona o azylu, *[j]estliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu*. Zhodnocení důvodů neudělení humanitárního azylu v napadeném rozhodnutí je sice stručné, není však nepřezkoumatelné. Z kontextu napadeného rozhodnutí je zřejmé, že žalovaný vzal v úvahu rodinnou situaci stěžovatelky, která byla hlavním důvodem, proč stěžovatelka požádala o mezinárodní ochranu, a to ve snaze legalizovat si svůj pobyt, aby na území České republiky mohla nadále pobývat se svojí rodinou. Krajský soud se v bodech 22-26 s odkazy na relevantní judikaturu velmi podrobně vypořádal s otázkou možnosti udělení humanitárního azylu. Nejvyšší správní soud k tomu pouze stručně konstatuje, že potřeba další legalizace pobytu není zákonným důvodem pro udělení azylu (srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004 - 44, ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004 - 43 nebo ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69). Ustanovení § 14 zákona o azylu, je kombinací neurčitého právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je „případ zvláštního zřetele hodný" a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „lze udělit humanitární azyl" přestavuje správní uvážení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 - 72). Nejvyšší správní soud se neztotožňuje se stěžovatelkou v tom, že by naplněním obsahu neurčitého právního pojmu vznikl právní nárok žadatele na jeho udělení, a to na základě legitimního očekávání. Ani v případě hodném zvláštního zřetele není žalovaný povinen humanitární azyl udělit, bude-li respektovat příslušné mantinely pro svou diskreci. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2018, č. j. 6 Azs 6/2018 – 33). Žalovaný v případě stěžovatelky přitom ani neshledal skutečnosti hodné zvláštního zřetele.

[11] Stěžovatelka dále tvrdí, že jejímu vycestování brání mezinárodní závazky České republiky. Tato námitka se váže k otázce posouzení možnosti udělení doplňkové ochrany, neboť podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, se udělí doplňková ochrana, pokud by vycestování cizince do země původu bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 – 71, judikoval, že je třeba rozlišovat důvody, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky bylo samotné vycestování cizince, od důvodů, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky bylo až případné vyhoštění tohoto cizince. Obvykle právě jen dlouhodobý zákaz pobytu na území České republiky může v některých případech dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života, který si cizinec za dobu svého pobytu na území České republiky vytvořil. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře týkající se mezinárodní ochrany dlouhodobě připomíná, že rodinné poměry žadatele o mezinárodní ochranu mohou být důvodem pro udělení některého z pobytových oprávnění podle zákona o pobytu cizinců, mimo zcela výjimečné případy však nepostačují pro udělení doplňkové ochrany (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 - 69). Mezinárodní ochrana nemůže sloužit jako náhrada institutů upravených v zákoně o pobytu cizinců (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 170/2004 - 72).

[12] Nejvyšší správní soud k tomu dodává, že stěžovatelce byl udělen výjezdní příkaz, nicméně z ničeho neplyne, že by stěžovatelce bylo uděleno správní vyhoštění nebo že by v jejím případě existovaly překážky, které by jí bránily v řešení své pobytové situace v režimu zákona o pobytu cizinců. Stěžovatelka ve správním řízení nejprve uvedla, že žádost o pobyt z důvodu sloučení s manželem jí byla zamítnuta proto, že nedoložila dokumenty, později však uvedla, že si nepamatuje, jak to bylo. Dlouho čekala a nic se nedělo, proto změnila účel pobytu na pracovní pobyt. Poté, co dostala do pasu výjezdní příkaz, situaci řešila podáním žádosti o mezinárodní ochranu. Z výpisu z evidence cizinců s povoleným pobytem vyplývá, že stěžovatelka měla poslední pobyt za účelem zaměstnání, důvodem ukončení byl zánik účelu pobytu a k ukončení došlo 7. 6. 2016. Je odpovědností žadatele o povolení k pobytu podle zákona o pobytu cizinců, aby v řízeních zahájených na jeho žádost dokládal všechny požadované náležitosti tak, aby nedošlo k zamítnutí jeho žádosti, ale taktéž aby žádal o takové pobytové oprávnění, jehož účel plní nebo má v úmyslu plnit. Stěžovatelka neobjasnila, z jakého důvodu by nemohla být úspěšná v případě žádosti o pobyt za účelem společného soužití s rodinou a v řízení proto nebylo prokázáno, že by řešení za pomoci institutů upravených v zákoně o pobytu cizinců nebylo v jejím případě možné.

[13] Judikatura Nejvyššího správního soudu tak poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uvedené v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že žádný důvod přijatelnosti z kasační stížnosti a napadeného rozsudku nezjistil, pročež kasační stížnost odmítl podle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[14] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. listopadu 2018

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu